

การประเมินผลแนวทางแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ ด้วยการประยุกต์ใช้แบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค Evaluation of Traffic Congestion Mitigation at Atnarong Interchange using Microscopic Simulation Model

พรณทิพา พันธุ์ยม^{1,*} จิรวัดน์ เพลิงศรีทอง² และ เทพฤทธิ์ รัตนปัญญากร³

^{1,2,3} กองวิจัยและพัฒนา การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

*Corresponding author; E-mail address: punyimmy_ju@hotmail.com

บทคัดย่อ

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ให้บริการทางพิเศษเฉลิมมหานครเป็นทางพิเศษที่ช่วยให้การเดินทางจากภูมิภาคต่างๆ เข้าสู่ย่านศูนย์กลางธุรกิจได้สะดวกและรวดเร็ว และทางพิเศษฉลองรัชเป็นทางพิเศษที่สามารถเชื่อมต่อกับทางพิเศษเฉลิมมหานครบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ โดยการเดินทางขาเข้าเมืองจากทางพิเศษฉลองรัช และทางพิเศษเฉลิมมหานครเพื่อมุ่งหน้าท่าเรือ กระแสจราจรจะเข้ามารวมกันบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ ประมาณ 8,700 เที่ยวต่อชั่วโมง โดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วนเช้า โดยมีลักษณะเป็นเนินไต่ระดับจากระดับดินเพื่อขึ้นสู่ทางยกระดับซึ่งเป็นจุดคอขวดทำให้เกิดการจราจรติดขัดเป็นช่วงชะลอความเร็วยาวสะสมบนทางพิเศษเฉลิมมหานครเป็นระยะทางกว่า 3.15 กิโลเมตร จึงพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค AIMSUN เพื่อประเมินประสิทธิภาพและวิเคราะห์ผลกระทบด้านจราจรต่างๆ ของแต่ละมาตรการเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัด ผลการวิเคราะห์พบว่า มาตรการปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจรช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัดด้วยการประเมินทั้งในด้านความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด ความเร็วเฉลี่ย เวลาเฉลี่ยการเดินทาง และปริมาณจราจรที่ระบายได้มีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์

คำสำคัญ: การประเมินผลกระทบการจราจร, ทางพิเศษเฉลิมมหานคร, แบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค

Abstract

The Expressway Authority of Thailand (EXAT) has been operating Chalem Mahanakorn Expressway and Chalongrat Expressway. While the first one supports travelers from different regions into the central business district, the other has a connecting road to Chalem Mahanakorn at Atnarong interchange. The arrivals from both expressways are heading to Bangkok Port (Taruea). The traffic stream will merge at

Atnarong interchange, with approximately 8,700 vehicle per hour during morning rush hour, and the road climbs up from ground level to elevated level which is the bottleneck, causing about a 3.15 km. long queue stranded on Chalem Mahanakorn Expressway. Therefore, the microscopic simulation model of AIMSUN had been developed to analyze traffic evaluation and efficiency of various scenarios to mitigate traffic congestion. The results indicated that the restriping case is the most effective case for traffic congestion mitigation in regard to maximum queue length, average speed, average travel time and traffic flow at Atnarong interchange.

Keywords: Traffic evaluation, Chalem Mahanakorn Expressway, Traffic micro simulation

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ให้บริการทางพิเศษเฉลิมมหานคร เป็นทางพิเศษที่ช่วยให้การเดินทางจากภูมิภาคต่างๆ เข้าสู่ใจกลางกรุงเทพมหานครได้สะดวกและรวดเร็ว และทางพิเศษฉลองรัช เป็นทางพิเศษที่เชื่อมต่อกับทางพิเศษเฉลิมมหานครไปทางทิศเหนือบริเวณวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครด้านตะวันออก ทางพิเศษทั้ง 2 สายทางเชื่อมต่อกันบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ โดยการเดินทางขาเข้าเมืองจากทางพิเศษฉลองรัช และทางพิเศษเฉลิมมหานครเพื่อมุ่งหน้าท่าเรือ กระแสจราจรจะเข้ามารวมกันบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ ที่มีลักษณะเป็นเนินไต่ระดับจากระดับดินเพื่อขึ้นสู่ทางยกระดับเป็นจุดคอขวดที่มีช่องจราจรลดลงจาก 5 ช่องจราจร เป็น 3 ช่องจราจรและไหลทางด้านซ้าย ทำให้เกิดการจราจรติดขัดเป็นช่วงชะลอความเร็วยาวสะสมบนทางพิเศษเฉลิมมหานคร กทพ. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหารถติดโดยการจัดแนวช่องจราจรปรับเปลี่ยนไหล่ทางบริเวณเนินไต่ระดับขึ้นสู่ทางยกระดับเป็นช่องจราจรสำหรับเดินทางได้เฉพาะรถยนต์ 4 ล้อ ภายใต้ข้อจำกัดของ

เขตทาง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อปริมาณจราจรที่มีความต้องการเดินทางผ่าน บริเวณนี้สูงสุดประมาณ 8,700 เที่ยวต่อชั่วโมง โดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วนเช้า การศึกษานี้จึงประเมินแนวทางแก้ไขปัญหาจราจรในมาตรการอื่นๆ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร การเพิ่มความกว้างช่องจราจร การใช้มาตรการเส้นที่จัดการจราจร และการเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible Lane) เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัด โดยการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค AIMSUN เพื่อประเมินประสิทธิภาพและวิเคราะห์ผลกระทบด้านจราจรต่างๆ ของแต่ละมาตรการ เพื่อเป็นการประกอบการตัดสินใจในการพิจารณามาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบจำลองสภาพการจราจรระดับจุลภาคของการระบายการจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์
2. เพื่อประเมินผลแนวทางการระบายการจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้ศึกษาการพัฒนาแบบจำลองสภาพการจราจรระดับจุลภาค โดยใช้โปรแกรม AIMSUN เพื่อจำลองสภาพการจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ ทางพิเศษเฉลิมมหานคร เพื่อประเมินผลกระทบการจราจรจากการจัดการจราจรรูปแบบต่างๆ ในด้านความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด ความเร็วเฉลี่ย เวลาเฉลี่ยการเดินทาง และปริมาณจราจรที่ระบายได้

2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจราจรติดขัดบริเวณคอขวด (Bottleneck congestion)

อ้างอิงจากรายงานของ Federal Highway Administration (FHWA-HOP-09-042) ปี 2010 [1] กล่าวว่า การจราจรติดขัดบริเวณคอขวดสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงเวลา โดยเป็นจุดที่มีอัตราการไหลเข้ามากกว่าอัตราการไหลออกที่มีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัย ดังนี้

- ตำแหน่งที่ต้องตัดสินใจ (Decision Points) ได้แก่ ทางขึ้น – ทางลง ตำแหน่งที่กระแสจราจรรวมเข้าด้วยกัน (Merge areas) ตำแหน่งที่กระแสจราจรตัดกัน (Weave areas) จุดที่ช่องจราจรลดลง (Lane drops) บริเวณช่องเก็บค่าผ่านทาง และสัญญาณไฟจราจร
- ข้อจำกัดทางกายภาพ (Physical constraints) ได้แก่ ทางโค้ง อุโมงค์ใต้ดิน ทางยกระดับ โครงสร้างถนนที่ถูกจำกัดให้แคบ บริเวณที่ไม่มีไหล่ทาง

แนวทางการแก้ไขการจราจรติดขัดบริเวณคอขวดสามารถทำได้โดยการปรับปรุงลักษณะทางเรขาคณิตของถนนหรือการก่อสร้างโครงสร้างใหม่ แต่

ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการสูง หรือการปรับปรุงเชิงปฏิบัติการที่สามารถทำให้เกิดอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่สูงได้เช่นกันด้วยกลยุทธ์การปรับปรุงทางวิศวกรรมจราจรแบบราคาประหยัด ดังนี้

- การปรับปรุงสัญญาณไฟจราจร (Signal retiming) ได้แก่ การปรับปรุงรอบระยะเวลาสัญญาณไฟจราจรที่เหมาะสม การประสานสัญญาณไฟจราจรระหว่างทางแยก
- การปรับปรุงแนวช่องจราจร (Restriping) โดยการปรับปรุงช่องจราจรเพื่อเพิ่มช่องทางพิเศษ (Auxiliary lanes) หรือช่องจราจรสำหรับเพิ่ม – ลดความเร็วซึ่งสามารถเพิ่มความจุได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงใช้ในการปรับปรุงตำแหน่งที่กระแสจราจรตัดกันหรือทางโค้งหักศอกเนื่องจากการชะลอความเร็ว หรือการปรับเปลี่ยนไหล่ทางบางส่วนเป็นช่องจราจรสำหรับเดินทางได้
- การติดตั้งป้ายจราจรเตือน (Signs and signals) เพื่อการจัดการและจำกัดการเคลื่อนที่ของยานพาหนะให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย
- การปรับปรุงทางขึ้น – ทางลง (Ramp or Driveway Modification) ได้แก่ การปิดทางขึ้น – ทางลง การเปลี่ยนตำแหน่งทางขึ้น – ทางลง การควบคุมการเข้า – ออก (Ramp metering) หรือการรวมทางขึ้น – ทางลงในบริเวณที่มีปริมาณจราจรต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขการจราจรติดขัดบริเวณคอขวดสามารถทำได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับขนาดของโครงการ ขอบเขตงาน และวัตถุประสงค์ของงาน ได้แก่ การจัดทำโครงร่างแผนงาน การสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ การออกแบบคำนวณ และการจัดทำแบบจำลองสภาพจราจร โดยในการศึกษานี้เลือกใช้การจัดการแบบจำลองสภาพจราจรมาวิเคราะห์ประเมินผลแนวทางการระบายการจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจนรงค์ที่มีปัญหาการจราจรติดขัดแบบคอขวด เนื่องจากสามารถวิเคราะห์ระบบโครงข่ายทางพิเศษที่มีความซับซ้อนและกำหนดกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการได้

2.2 การจำลองสภาพจราจร

การจำลองสภาพจราจรเป็นการจำลองลักษณะสภาพการจราจรที่เกิดขึ้นจริงบนถนนหนึ่งๆ หรือทำการประยุกต์จำลองสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น ทำให้สามารถศึกษาผลกระทบต่อการจราจรเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ที่ไม่สามารถสมมุติให้เกิดขึ้นจริงได้ในภาคสนาม ทำให้มองเห็นสภาพจราจรและปัญหาจราจรโดยรวมได้อย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินทางเลือกซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาด้านต่างๆ การพัฒนาแบบจำลองด้านจราจรสามารถจำแนกได้ 3 ระดับ คือ ระดับมหภาค (Macroscopic) ระดับกึ่งจุลภาค (Mesoscopic) และระดับจุลภาค (Microscopic) ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการนำไปใช้งาน ที่มีรูปแบบค่อนข้างหลากหลาย

การจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค (Microscopic) มักใช้แบบจำลองการเคลื่อนที่ตามกันของยวดยาน (Car-Following Model) แบบจำลองการเปลี่ยนช่องจราจร (Lane-Changing Model) และระยะระหว่างรถที่ยอมรับได้ (Gap Acceptance) เป็นหลักการพื้นฐานในการจำลองการเคลื่อนที่ของยวดยานแต่ละคัน โดยการขับชီးของยวดยานคัน

หน้าที่มีการเพิ่มความเร็ว ลดความเร็ว และหยุดรถจะมีผลต่อการขับซึ่งของ ยวดยานที่ขับตามมา ในปัจจุบันมีการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับ จุลภาคให้เลือกใช้งานอย่างแพร่หลาย ซึ่งแต่ละแบบจำลองมีสมรรถนะใน การจำลองเหตุการณ์ได้แตกต่างกัน ซึ่งโปรแกรมที่นิยมใช้งานกัน ได้แก่ AIMSUN, VISSIM, CORSIM, PARAMICS และ โปรแกรมอื่นๆ ซึ่งมี สมรรถนะในการใช้งานที่แตกต่างกัน [2]

2.3 โปรแกรมจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค AIMSUN

AIMSUN (Advanced Interactive Microscopic Simulator for Urban and Non-Urban Networks) เป็นโปรแกรมสำหรับการจำลอง สภาพการจราจรที่ถูกพัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 โดยได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการจำลองสภาพจราจรระดับกึ่งจุลภาค (Mesoscopic simulator) และระดับจุลภาค (Microscopic simulator) การจำลองคนเดินเท้า (Pedestrian simulator) ที่มีพื้นฐานแบบจำลอง ความต้องการเดินทาง (Travel demand modelling) ที่ครอบคลุมการ เกิดการเดินทาง (Trip generation) การกระจายการเดินทาง (Trip distribution) และการเลือกรูปแบบการเดินทาง (Modal split) รวมไปถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจราจรต่างๆ ที่มีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลายหน่วยงาน ทั่วโลกสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ทางด้านวิศวกรรมจราจร การจำลอง สภาพการจราจร การวางแผนการขนส่ง และการศึกษาอพยพฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังสามารถใช้เพื่อประเมินแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การวิเคราะห์เกี่ยวกับมลภาวะ และการวิเคราะห์สภาพจราจรติดขัดในพื้นที่ เมือง [3]

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Federal Highway Administration [1] ทำการวิเคราะห์การจราจร ติดขัดแบบคอขวดบริเวณทางแยกต่างระดับ SR 65/I-80 ในเมือง แชคราเมนโต รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีปริมาณจราจรสูง และการเชื่อมต่อระหว่างทางตะวันออกไปยังทางเหนือของเมืองยังไม่มี ประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลกระทบให้การจราจรติดขัดยาวกว่า 4.5 ไมล์ จึง ทำการประเมินแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในหลากหลายทางเลือก ได้แก่ การจัด ช่องจราจรพิเศษ HOV (High Occupancy Vehicle Lanes) การปรับปรุง ลักษณะทางเรขาคณิตของถนน และการก่อสร้างโครงสร้างใหม่อย่างเช่น ทางต่างระดับแบบยกข้าม (Flyover) โดยการพัฒนาแบบจำลองสภาพ จราจรระดับจุลภาคเพื่อประเมินประสิทธิภาพและวิเคราะห์ผลกระทบด้าน จราจรต่างๆ พบว่า ทางเลือกในการจัดช่องจราจรพิเศษ HOV ทั้ง สองทิศทางควบคู่กับการก่อสร้างทางต่างระดับแบบยกข้าม (Flyover) ใน ทิศทางตะวันออกไปยังทางเหนือ ช่วยบรรเทาการจราจรติดขัดแบบคอขวด บริเวณทางแยกต่างระดับได้ดีที่สุด สามารถรองรับปริมาณจราจรได้สูงสุด ประมาณ 83,000 – 84,000 คันในช่วงเวลาเร่งด่วนเช้าและเย็น ตามลำดับ รวมถึงสามารถรองรับปริมาณจราจรคาดการณ์ในอนาคตได้ถึงปี 2040

Rao, A.M. และ Rao, K.R. [4] ทำการประเมินแนวทางแก้ไขปัญหา การจราจรติดขัดบริเวณวงแหวนรอบใน เมืองเดลี ประเทศอินเดีย จึงทำการประเมินแนวทางแก้ไขปัญหารถจราจรในหลากหลายทางเลือก ได้แก่

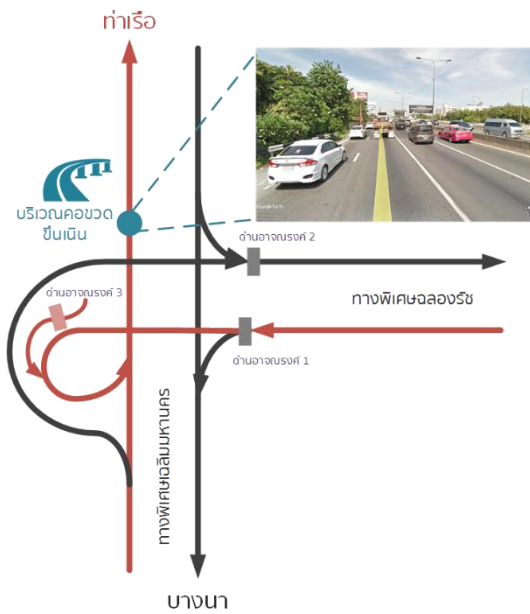
การจัดการด้านจราจร (เช่น กำหนดเดินรถทางเดียว, ควบคุมโดยสัญญาณ ไฟจราจร, ปรับเปลี่ยนให้รถเดินทางไปเส้นทางอื่น) การก่อสร้างทางต่าง ระดับแบบยกข้าม (Flyover) การจัดช่องจราจรเฉพาะสำหรับรถประจำทาง โดยการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาคเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพและวิเคราะห์ผลกระทบด้านจราจรต่างๆ ในด้านปริมาณ จราจร ความเร็วเฉลี่ย ประสิทธิภาพโครงข่ายรวม ประสิทธิภาพของแต่ละ ช่วงถนน ความล่าช้า เวลาในการเดินทาง และดัชนีความติดขัด พบว่า ทางเลือกการจัดการด้านจราจรช่วยเพิ่มความเร็วจนเฉลี่ยในการเดินทาง และ ปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายในด้านความล่าช้า เวลาในการเดินทาง และ ความหนาแน่นให้ดีขึ้น ทางเลือกการย้ายป้ายจอดรถประจำทางส่งผลให้ การจราจรติดขัดบรรเทาลงแต่ไม่สามารถย้ายป้ายจอดรถประจำทางได้ใน บางจุดเนื่องจากลักษณะทางกายภาพ ทางเลือกการก่อสร้างทางต่างระดับ แบบยกข้ามช่วยปรับปรุงให้ความเร็วเฉลี่ยและเวลาในการเดินทางดีขึ้น และ ทางเลือกการจัดช่องจราจรเฉพาะสำหรับรถประจำทางส่งผลให้ความเร็ว เฉลี่ยในการเดินทางลดลง ในขณะที่ความหนาแน่นของโครงข่ายและเวลาใน การเดินทางลดลงในทุกช่วงถนน เป็นทางเลือกที่มีการเคลื่อนที่ของรถดีกว่า ทางเลือกอื่น

Poon, N. และ Dia, H. [5] ทำการประเมินประสิทธิภาพของการเก็บ ค่าผ่านทางบริเวณสะพานเกตเวย์ เมืองบรีสเบน รัฐควีนส์แลนด์ ประเทศ ออสเตรเลีย ที่มีปริมาณจราจรใกล้เคียงความจุ จึงทำการประเมินเพื่อ ปรับปรุงความจุของรูปแบบด่านเก็บค่าผ่านทางในปัจจุบัน โดยการพัฒนา แบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค AIMSUN เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ของการเก็บค่าผ่านทางในสถานการณ์ต่างๆ จากความล่าช้าและเวลาในการ เดินทาง รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ระบบการเก็บค่าผ่านทาง อัตโนมัติ พบว่า การใช้ระบบเก็บค่าผ่านทางอัตโนมัติจะช่วยให้ ประสิทธิภาพโดยรวมของระบบดีขึ้น โดยการปรับเปลี่ยนจากระบบปกติ เป็นระบบอัตโนมัติจำนวน 4 ช่องจราจร สามารถรองรับปริมาณจราจรที่ คาดการณ์ในปี 2011 ได้ทั้งหมด

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 พื้นที่ศึกษาและข้อมูลสภาพจราจร

การศึกษานี้พิจารณาเลือกบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางระหว่างทางพิเศษฉลองรัช และทาง พิเศษเฉลิมมหานคร ในทิศทางขาเข้าเมืองมุ่งหน้าท่าเรือ กระแสจราจรจาก ทั้ง 2 สายทางจะเข้ามาบรรจบกันบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ แล้วเข้า สู่ช่วงทางพิเศษที่มีลักษณะเป็นเนินไต่ระดับจากระดับดินขึ้นสู่ทางยกระดับ เป็นจุดคอขวดที่มีปริมาณจราจรหนาแน่นโดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วนเช้า รายละเอียดพื้นที่ศึกษา แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ตำแหน่งจุดคอขวดบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์

การศึกษานี้เลือกใช้ข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ยวันทำการในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางแก้ไขสภาพจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ และเปรียบเทียบความถูกต้องของแบบจำลองสภาพจราจร โดยทำการรวบรวมข้อมูลปริมาณจราจร สัดส่วนประเภทความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด และความเร็วเฉลี่ยในการเดินทาง

3.2 การพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค

การศึกษานี้ทำการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาคด้วยโปรแกรม AIMSUN 8.1.4 เพื่อประเมินผลกระทบการจราจรจากการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในด้านความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด ความเร็วเฉลี่ย และเวลาเฉลี่ยในการเดินทาง โดยรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค ประกอบด้วย

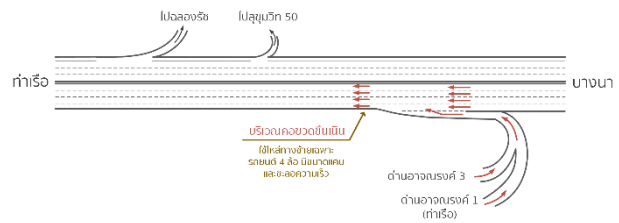
- การนำเข้าแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ ทางพิเศษเฉลิมมหานคร จาก Google Earth
- สร้างแบบจำลองสภาพจราจรที่มีลักษณะกายภาพ ได้แก่ โครงข่ายทางพิเศษ ด้านเก็บค่าผ่านทางพิเศษ ให้ใกล้เคียงกับสภาพในปัจจุบัน
- กำหนดตัวแปรข้อมูลสภาพจราจรต่าง ๆ ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาแบบจำลองสภาพจราจร เช่น ปริมาณจราจร ประเภทยานพาหนะ การกำหนดจุดต้นทาง-ปลายทาง และมาตรการควบคุมการจราจร
- ทำการเปรียบเทียบแบบจำลองโดยใช้เกณฑ์สำหรับการเปรียบเทียบแบบจำลองของ DMRB หรือ Design Manual for Roads and Bridges โดยการคำนวณค่า GEH [6]

3.3 การกำหนดรูปแบบสถานการณ์

กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการจราจรทั้งรูปแบบการปรับปรุงเชิงปฏิบัติการด้วยหลักการทางวิศวกรรมจราจรแบบราคาประหยัด และการ

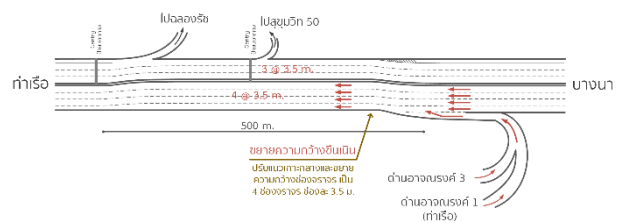
ปรับปรุงลักษณะทางเรขาคณิตของถนนภายใต้เงื่อนไขที่จำกัดของลักษณะทางกายภาพและเขตทาง สามารถกำหนดรูปแบบสถานการณ์ ได้ดังนี้

- สภาพจราจรปัจจุบัน (Base case) ที่ยังไม่มีการดำเนินการปรับปรุง แสดงดังรูปที่ 2

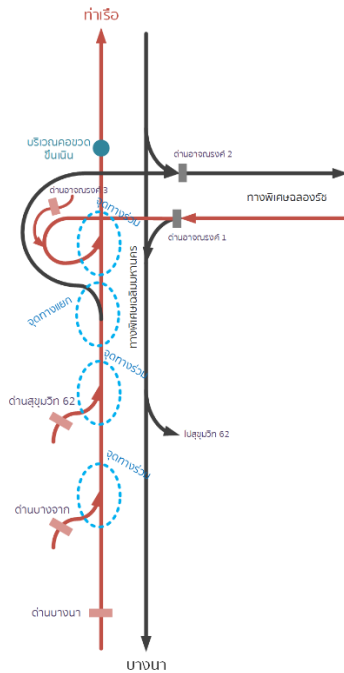
รูปที่ 2 สภาพจราจรปัจจุบัน (Base case)

- กรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case) โดยการปรับเปลี่ยนการวางแนวคอนกรีตเกาะกลางขยายเพิ่มพื้นที่ไปในทิศทางฝั่งขาออกมุ่งหน้าบางนา เพื่อเพิ่มความกว้างช่องจราจรบริเวณคอขวดขึ้นเนินเป็น 4 ช่องจราจรใหญ่ ช่องละ 3.5 เมตร แสดงดังรูปที่ 3

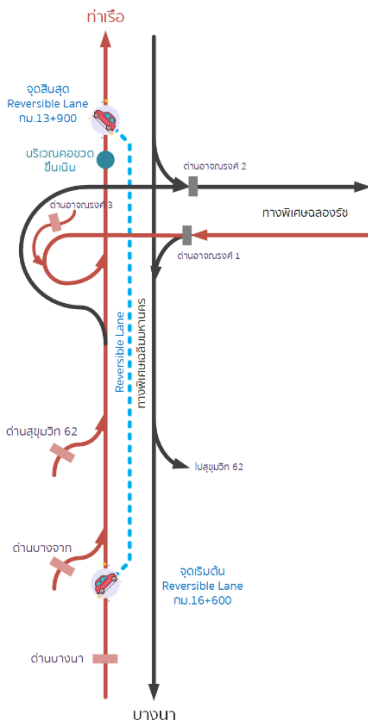
รูปที่ 3 กรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case)

- กรณีที่ 2 การตีเส้นที่บจัดการจราจร (Solid line case) ดำเนินการตีเส้นที่บเพื่อจัดการจราจรบังคับทิศทางไม่ให้เกิดการตัดกระแสจราจรในบริเวณทางร่วม - ทางแยก แสดงดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 กรณีที่ 2 การตีเส้นที่บริหารจัดการจราจร (Solid line case)

- กรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible lane case) ในช่วงเวลาเร่งด่วนเพื่อเพิ่มความสามารถในการระบายปริมาณจราจร แสดงดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 กรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible lane case)

4. ผลการศึกษา

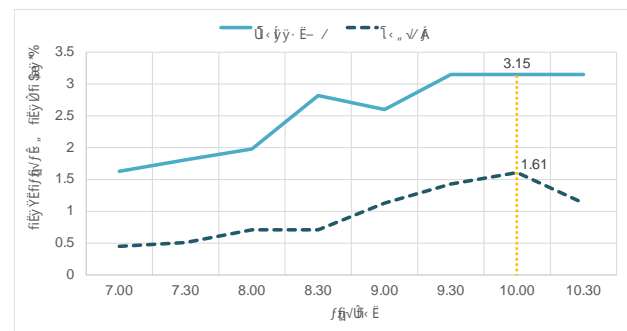
4.1 สภาพจราจรในพื้นที่ศึกษา

สภาพจราจรบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ ทางพิเศษเฉลิมมหานคร เกิดจากกระแสจราจรสะสมที่ต้องการเดินทางเพื่อมุ่งหน้าท่าเรือ โดยเริ่มจากปริมาณจราจรที่เข้าด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางนา ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางจาก ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ สุขุมวิท 62 ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ อาจณรงค์ 3 และปริมาณจราจรที่มาจากทางพิเศษฉลองรัช (ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ อาจณรงค์ 1) ที่มีการจราจรหนาแน่นในช่วงเร่งด่วนเข้าตั้งแต่เวลา 7.00 น. โดยมีการจราจรหนาแน่นที่สุดในช่วงเวลา 10.00 น. ปริมาณจราจรเข้า - ออกสูงสุดบริเวณพื้นที่ศึกษา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปริมาณจราจรเข้า - ออกบริเวณพื้นที่ศึกษา

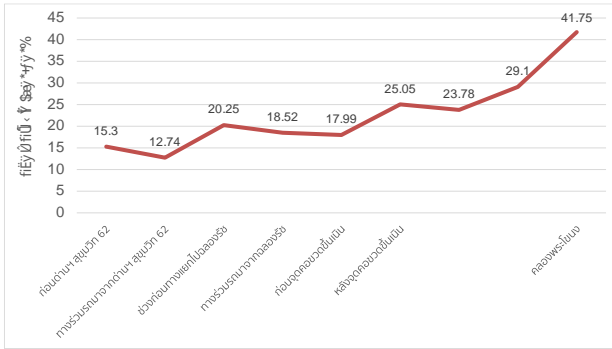
จุดทางเข้า - ออก บริเวณพื้นที่ศึกษา	ปริมาณจราจร (คันต่อชั่วโมง)	
	เข้า	ออก
ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางนา	4,900	-
ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางจาก	1,600	-
ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ สุขุมวิท 62	1,300	-
ทางแยกเชื่อมต่อไปทางพิเศษฉลองรัช	-	600
ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ อาจณรงค์ 3	160	-
ด้านเก็บค่าผ่านทางฯ อาจณรงค์ 1	1,350	-
รวม	9,310	600

แสดงให้เห็นว่ามีปริมาณจราจรต้องการเดินทางผ่านบริเวณคอขวดสูงสุดประมาณ 8,700 คันต่อชั่วโมง ทำให้เกิดการจราจรติดขัดตั้งแต่บริเวณคอขวด ทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ เป็นช่วงชะลอความเร็วยาวสะสมทั้ง 2 สายทาง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์จากกล้อง CCTV บนทางพิเศษ พบว่า ทางพิเศษเฉลิมมหานครมีช่วงชะลอความเร็วยาวถึงบริเวณหลังด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางนา ระยะทางสูงสุด 3.15 กิโลเมตร และทางพิเศษฉลองรัชมีช่วงชะลอความเร็วยาวเลยบริเวณ Ramp ทางแยกไปบางนา - ท่าเรือ ระยะทางสูงสุด 1.61 กิโลเมตร แสดงดังรูปที่ 6 และเก็บรวบรวมข้อมูลความเร็วเฉลี่ยในการเดินทางบนทางพิเศษเฉลิมมหานครบริเวณด้านเก็บค่าผ่านทางฯ สุขุมวิท 62 ถึงบริเวณคอขวดในช่วงเวลา 10.00 น. โดยอุปกรณ์บันทึกข้อมูลการเดินทาง (GPS Data Logger) แสดงดังรูปที่ 7

รูปที่ 6 ช่วงชะลอความเร็วเฉลี่ยบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์

รูปที่ 7 ความเร็วเฉลี่ยในการเดินทางในช่วงเวลา 10.00 น.

4.2 การเปรียบเทียบแบบจำลองสภาพจราจร

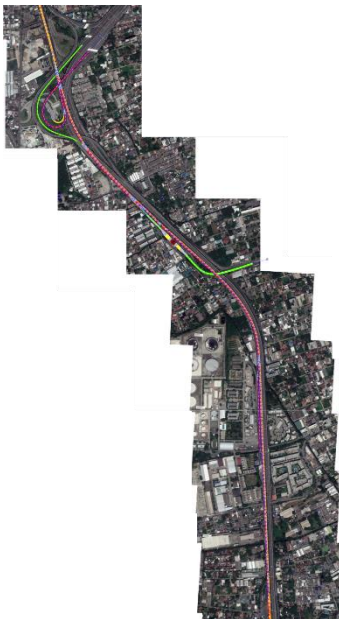
การสร้างแบบจำลองสภาพจราจรแบบจุลภาคสำหรับสภาพจราจรปัจจุบัน (Base case) แสดงดังรูปที่ 8 จำเป็นต้องดำเนินการเปรียบเทียบแบบจำลองให้มีความเสมือนกับสภาพจราจรจริงมากที่สุด การเปรียบเทียบแบบจำลองใช้เกณฑ์สำหรับการเปรียบเทียบแบบจำลองของ DMRB หรือ Design Manual for Roads and Bridges เป็นเกณฑ์ปรับ เทียบจากการคำนวณค่า GEH โดยสูตรการคำนวณค่า GEH มีดังนี้ [6]

$$GEH = \sqrt{\frac{2(M-C)^2}{M+C}}$$

เมื่อ M = ค่าจากการประมาณของแบบจำลอง

C = ค่าจากการสำรวจสภาพจราจรจริง

โดยค่า GEH ที่มีค่าน้อยกว่า 5 จะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งการเปรียบเทียบความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด และความถี่ในการเดินทาง แสดงดังตารางที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

รูปที่ 8 แบบจำลองสภาพจราจรปัจจุบัน (Base case)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด

ทางพิเศษ	ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด (เมตร)		GEH (<5)
	จากสภาพจราจรจริง	จากแบบจำลอง	
เฉลิมมหานคร	3150	3080	1.25
คลองรัช	1610	1500	2.79

ทางพิเศษ	ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด (เมตร)	จากสภาพจราจรจริง	จากแบบจำลอง	GEH (<5)
ก่อนด่านฯ สุขุมวิท 62	15.30	14.06	0.32	
ทางร่วมรถมาจากด่านฯ สุขุมวิท 62	12.74	11.96	0.22	
ก่อนทางแยกไปคลองรัช	20.25	13.42	1.66	
ทางร่วมรถจากคลองรัช	18.52	14.87	0.89	
ก่อนจุดคอขวดขึ้นเนิน	17.99	14.71	0.81	
หลังจุดคอขวดขึ้นเนิน	25.05	28.89	0.74	

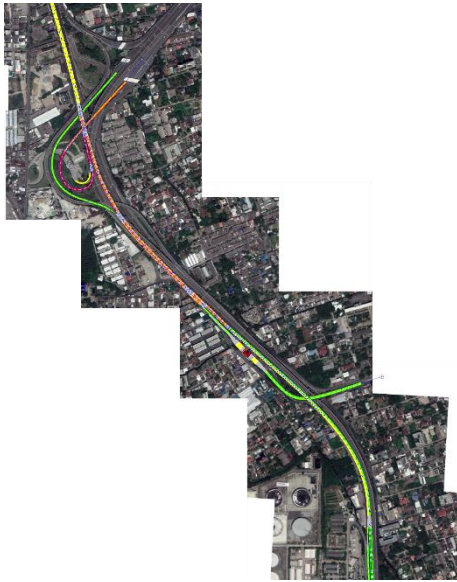
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความเร็วเฉลี่ยในการเดินทาง

ช่วงทางพิเศษ	ความเร็วเฉลี่ยการเดินทางในแต่ละช่วง (กม./ชม.)		GEH (<5)
	จากสภาพจราจรจริง	จากแบบจำลอง	
ก่อนด่านฯ สุขุมวิท 62	15.30	14.06	0.32
ทางร่วมรถมาจากด่านฯ สุขุมวิท 62	12.74	11.96	0.22
ก่อนทางแยกไปคลองรัช	20.25	13.42	1.66
ทางร่วมรถจากคลองรัช	18.52	14.87	0.89
ก่อนจุดคอขวดขึ้นเนิน	17.99	14.71	0.81
หลังจุดคอขวดขึ้นเนิน	25.05	28.89	0.74

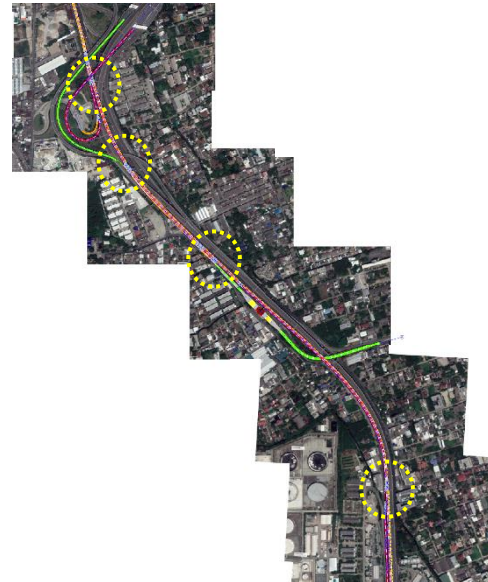
จากตารางที่ 2 และ 3 พบว่า ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด และความถี่ในการเดินทางมีค่า GEH น้อยกว่า 5 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นตัวแทนของสภาพจราจรจริงในพื้นที่ศึกษาได้

4.3 แบบจำลองกรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการพัฒนาแบบจำลองกรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case) โดยการปรับเปลี่ยนการวางแนวคอนกรีตเกาะกลางขยายเพิ่มพื้นที่ไปในทิศทางฝั่งขาออกมุ่งหน้าบางนาโดยใช้พื้นที่ไหล่ทาง (จากเดิมมี 3 ช่องจราจรและไหล่ทางด้านซ้ายเหลือเป็น 3 ช่องจราจร) เพื่อเพิ่มความกว้างช่องจราจรฝั่งขาเข้ามุ่งหน้าท่าเรือบริเวณคอขวดขึ้นเนินเป็น 4 ช่องจราจรใหญ่ ขนาดช่องละ 3.5 เมตร แสดงดังรูปที่ 9 และตารางที่ 4

รูปที่ 9 แบบจำลองกรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case)

รูปที่ 10 แบบจำลองกรณีที่ 2 การตีเส้นที่จัดการจราจร (Solid line case)

ตารางที่ 4 ผลจากแบบจำลองกรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case)

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ	ทางพิเศษ เฉลิมมหานคร	ทางพิเศษ ฉลองรัช
ความเร็วเฉลี่ยก่อนจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	24.64	11.32
ความเร็วเฉลี่ยหลังจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	45.78	-
ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด (กม.)	1.34	0.52
เวลาเฉลี่ยการเดินทาง (นาที/กม.)	5.22	6.74
ปริมาณจราจรที่ระบายได้ บริเวณจุดคอขวด (คัน/ชม.)	8,581	-

ผลการศึกษาพบว่า สภาพจราจรทั้งทางพิเศษเฉลิมมหานครและทางพิเศษฉลองรัชมีแนวโน้มความเร็วเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดและเวลาเฉลี่ยในการเดินทางลดลง เนื่องจากปริมาณจราจรที่สามารถระบายได้บริเวณจุดคอขวดเพิ่มขึ้นจาก 7,259 คันต่อชั่วโมง เป็น 8,581 คันต่อชั่วโมง ช่วยให้สภาพการจราจรติดขัดบรรเทาลง

4.4 แบบจำลองกรณีที่ 2 การตีเส้นที่จัดการจราจร (Solid line case)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการพัฒนาแบบจำลองกรณีที่ 2 การตีเส้นที่จัดการจราจร (Solid line case) ทดลองมาตรการการตีเส้นที่บ่งชี้การจัดการจราจร บังคับทิศทางไม่ให้เกิดการตัดกระแสจราจรในบริเวณทางร่วม – ทางแยก ได้แก่ จุดทางร่วมรถมาจากด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางจาก จุดทางร่วมรถมาจากด้านเก็บค่าผ่านทางฯ สุขุมวิท 62 ทางแยกเชื่อมต่อไปทางพิเศษฉลองรัช และจุดทางร่วมรถมาจากทางพิเศษฉลองรัช แสดงดังรูปที่ 10 และตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลจากแบบจำลองกรณีที่ 2 การตีเส้นที่จัดการจราจร (Solid line case)

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ	ทางพิเศษ เฉลิมมหานคร	ทางพิเศษ ฉลองรัช
ความเร็วเฉลี่ยก่อนจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	15.57	5.52
ความเร็วเฉลี่ยหลังจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	31.91	-
ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด (กม.)	2.62	1.31
เวลาเฉลี่ยการเดินทาง (นาที/กม.)	12	14.53
ปริมาณจราจรที่ระบายได้ บริเวณจุดคอขวด (คัน/ชม.)	7,513	-

ผลการศึกษาพบว่า สภาพจราจรทั้งทางพิเศษเฉลิมมหานครและทางพิเศษฉลองรัชมีแนวโน้มความเร็วเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดและเวลาเฉลี่ยในการเดินทางลดลง เนื่องจากปริมาณจราจรที่สามารถระบายได้บริเวณจุดคอขวดเพิ่มขึ้นจาก 7,259 คันต่อชั่วโมง เป็น 7,513 คันต่อชั่วโมง ช่วยให้สภาพการจราจรติดขัดบรรเทาลงแต่น้อยกว่ากรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case)

4.5 แบบจำลองกรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible lane case)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการพัฒนาแบบจำลองกรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible lane case) จำนวน 1 ช่องจราจรในช่วงเวลาเร่งด่วน ตั้งแต่จุดเริ่มต้น กม.16+600 (บริเวณก่อนจุดทางร่วมรถมาจากด้านเก็บค่าผ่านทางฯ บางจาก) ถึงจุดสิ้นสุด กม.13+900 (บริเวณหลังจุดคอขวดขึ้น

เนิน) เป็นระยะทาง 2.7 กิโลเมตร เพื่อเพิ่มความสามารถในการระบาย
ปริมาณจราจร แสดงดังรูปที่ 11 และตารางที่ 6

รูปที่ 11 แบบจำลองกรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง
(Reversible lane case)

ตารางที่ 6 ผลจากแบบจำลองกรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง
(Reversible lane case)

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ	ทางพิเศษ เฉลิมมหานคร	ทางพิเศษ ฉลองรัช
ความเร็วเฉลี่ยก่อนจุดคอขวดขึ้นเนิน (กม./ชม.)	14.07	2.7
ความเร็วเฉลี่ยหลังจุดคอขวดขึ้นเนิน (กม./ชม.)	14.26	-
ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด (กม.)	1.87	3.17
เวลาเฉลี่ยการเดินทาง (นาที/กม.)	10.58	30.35
ปริมาณจราจรที่ระบายได้ บริเวณจุดคอขวด (คัน/ชม.)	5,705	-
ปริมาณจราจร Reversible lane (คัน/ชม.)	1,705	-

ผลการศึกษาพบว่า สภาพจราจรบนทางพิเศษเฉลิมมหานครมีแนวโน้ม
ความเร็วเฉลี่ยในช่วงก่อนจุดคอขวดขึ้นเนินไม่เปลี่ยนแปลง และช่วงหลังจุด
คอขวดขึ้นเนินลดลง เนื่องจากจราจรที่เบี่ยงกลับเข้าสู่ช่องจราจรปกติหลัง
สิ้นสุด Reversible lane ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดและเวลาเฉลี่ย
ในการเดินทางลดลง เนื่องจากปริมาณจราจรที่สามารถระบายได้บริเวณจุด
คอขวดรวมกับช่อง Reversible lane เพิ่มขึ้นจาก 7,259 คันต่อชั่วโมง เป็น
7,410 คันต่อชั่วโมง แต่สภาพจราจรบนทางพิเศษฉลองรัชมีแนวโน้ม
ความเร็วเฉลี่ยลดลง ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดและเวลาเฉลี่ยในการ
เดินทางเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงสภาพจราจรในฝั่งขาออกมุ่งหน้าบางนา
ที่ถูกลดช่องจราจรลง 1 ช่องจราจร พบว่าได้รับผลกระทบอย่างมากเกิด
การจราจรติดขัดบริเวณจุด Reversible lane กม.13+900 การระบาย
ปริมาณจราจรลดลงเฉลี่ยร้อยละ 12.39 และความเร็วเฉลี่ยลดลงร้อยละ 51

4.6 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพแนวทางการแก้ไขปัญหารถติดกับสภาพ จราจรปัจจุบัน

การประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบการจราจรของแนวทางการ
แก้ไขปัญหารถติดมาตรการต่างๆ ในด้านความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด
ความเร็วเฉลี่ย เวลาเฉลี่ยการเดินทาง และปริมาณจราจรที่ระบายได้ ผล
การศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหารถติดกรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนว
ช่องจราจร (Restriping case) เป็นแนวทางที่ช่วยบรรเทาปัญหาการจราจร
ติดขัดได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากส่งผลให้สภาพจราจรทั้งทาง
พิเศษเฉลิมมหานครและทางพิเศษฉลองรัชมีแนวโน้มดีขึ้น บนทางพิเศษ
เฉลิมมหานครความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดมีแนวโน้มลดลงร้อยละ
56.49 ความเร็วเฉลี่ยก่อนจุดคอขวดขึ้นเนินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.55
ความเร็วเฉลี่ยหลังจุดคอขวดขึ้นเนินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.46 เวลา
เฉลี่ยการเดินทางมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 63 และปริมาณจราจรที่ระบายได้
บริเวณจุดคอขวดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.21 และทางพิเศษฉลองรัช
ความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุดมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 65.33 ความเร็ว
เฉลี่ยก่อนจุดคอขวดขึ้นเนินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 127.31 และเวลาเฉลี่ย
การเดินทางมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 58.24 โดยแสดงการเปรียบเทียบตัวชี้วัด
ประสิทธิภาพระหว่างแนวทางการแก้ไขปัญหารถติดมาตรการต่างๆ กับ
สภาพจราจรปัจจุบัน (Base Case) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบตัวชี้วัดประสิทธิภาพระหว่างแนวทางการแก้ไขปัญหารถติดมาตรการต่างๆ กับสภาพจราจรปัจจุบัน (Base Case)

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ		ความเร็วเฉลี่ย ก่อนจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	ความเร็วเฉลี่ย หลังจุดคอขวดขึ้น เนิน (กม./ชม.)	ความยาวช่วง ชะลอความเร็ว สูงสุด (กม.)	เวลาเฉลี่ยการ เดินทาง (นาที/กม.)	ปริมาณจราจรที่ ระบายได้บริเวณ จุดคอขวด (คัน/ชม.)
Base Case	ทางพิเศษเฉลิมมหานคร	13.80	28.89	3.08	14.11	7,259
	ทางพิเศษฉลองรัช	4.98	-	1.50	16.14	-
กรณีที่ 1	ทางพิเศษเฉลิมมหานคร	24.64	45.78	1.34	5.22	8,581
	ร้อยละเปรียบเทียบ	78.55%	58.46%	-56.49%	-63.00%	18.21%
	ทางพิเศษฉลองรัช	11.32	-	0.52	6.74	-

ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ		ความเร็วเฉลี่ย ก่อนจุดคอขวด ขึ้นเนิน (กม./ชม.)	ความเร็วเฉลี่ย หลังจุดคอขวดขึ้น เนิน (กม./ชม.)	ความยาวช่วง ชะลอความเร็ว สูงสุด (กม.)	เวลาเฉลี่ยการ เดินทาง (นาที/กม.)	ปริมาณจราจรที่ ระบายได้บริเวณ จุดคอขวด (คัน/ชม.)
	ร้อยละเปรียบเทียบ	127.31%	-	-65.33%	-58.24%	-
กรณีที่ 2	ทางพิเศษเฉลิมมหานคร	15.57	31.91	2.62	12	7,513
	ร้อยละเปรียบเทียบ	12.83%	10.45%	-14.94%	-14.95%	3.50%
	ทางพิเศษฉลองรัช	5.52	-	1.31	14.53	-
	ร้อยละเปรียบเทียบ	10.84%	-	-12.67%	-9.98%	-
กรณีที่ 3	ทางพิเศษเฉลิมมหานคร	14.07	14.26	1.87	10.58	7,410
	ร้อยละเปรียบเทียบ	1.96%	-50.64%	-39.29%	-25.02%	2.08%
	ทางพิเศษฉลองรัช	2.7	-	3.17	30.35	-
	ร้อยละเปรียบเทียบ	-45.78%	-	111.33%	88.04%	-

5. ผลการศึกษา

การประเมินผลแนวทางแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ด้วยการประยุกต์ใช้แบบจำลองสภาพจราจรระดับจุลภาค สามารถสรุปได้ว่าแนวทางแก้ไขปัญหาการจราจรที่เหมาะสม คือ กรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนแนวช่องจราจร (Restriping case) เนื่องจากสามารถบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัดด้วยการประเมินทั้งในด้านความยาวช่วงชะลอความเร็วสูงสุด ความเร็วเฉลี่ย เวลาเฉลี่ยการเดินทาง และปริมาณจราจรที่ระบายได้มีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือ กรณีที่ 2 การตีเส้นทึบจัดการจราจร (Solid line case) ที่ช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัดได้เช่นกัน แต่ช่วยให้สภาพจราจรติดขัดบรรเทาลงน้อยกว่ากรณีที่ 1 และพบว่าแนวทางแก้ไขปัญหาการจราจรกรณีที่ 3 การเปิดช่องจราจรสวนทาง (Reversible lane case) ไม่เหมาะสมกับบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ เนื่องจากบริเวณนี้มีปริมาณจราจรสูงทั้งสองทิศทางขาเข้าและขาออก ทำให้การเปิดช่องจราจรสวนทางส่งผลกระทบต่อให้เกิดการจราจรติดขัดในทิศทางฝั่งขาออกมุ่งหน้าบางนาได้ ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัญหาการจราจรดังกล่าวอาจช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัดบริเวณทางแยกต่างระดับอาจณรงค์ให้ดียิ่งขึ้นได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณพนักงานและลูกจ้างการทางพิเศษแห่งประเทศไทยทุกท่าน ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Federal Highway Administration (2010). Localized Bottleneck Congestion Analysis: Focusing on what analysis tools are available, necessary, and productive in localized

congestion remediation, Report FHWA-HOP-09-042, Federal Highway Administration, U.S. Department of Transportation, Washington DC.

- [2] พรหมทิพา พันธุ์ยิ้ม, นันทวรรณ พิทักษ์พานิช, เอกรินทร์ เหลืองวิสัย, เทพฤทธิ์ รัตนปัญญากร (2561). การประเมินผลกระทบด้านจราจรของด่านเก็บค่าผ่านทางโดยการจำลองสถานการณ์จราจร: กรณีศึกษาด่านเก็บค่าผ่านทางพิเศษวงแหวนรอบนอก (บางแก้ว) ทางออกทางพิเศษบูรพาวิถี. *การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 23*, นครนายก, วันที่ 18 – 20 กรกฎาคม 2561.
- [3] TSS-Transport Simulation Systems (2016). *AIMSUN 8.1 User's Manuals*.
- [4] Rao, A.M. and Rao, K.R. (2015). Microscopic Simulation to Evaluation the Traffic Congestion Mitigation Strategies on Urban Arterials. *European Transport / Transpartit Europei*, Issue 58.
- [5] Poon, N. and Dia, H. (2005). Evaluation of Toll Collection Performance using Traffic Simulation. *27th Conference of Australian Institutes of Transport Research (CAITR 2005)*, Brisbane, 7-9 December.
- [6] The Highways Agency (1996). *Design Manual for Roads and Bridges (DMRB) Vol. 12*, Department for Transport, UK